

Att genomföra landsbygdspakten i EU-länderna

Policydokument

November 2023

Innehåll

1. Inledning	1
2. Varför behövs det en landsbygdspakt?	2
3. Lantbrukspaktens ingredienser	3
3.1 Strukturer och mekanismer för att involvera samhällen på landsbygden	3
3.2 En särskild företrädare i regeringen och särskilda organ som arbetar med landsbygdsfrågor på ett heltäckande sätt	4
3.3 Stöd till kapacitetsuppbyggnad och nätverkande för ett brett spektrum av intressenter	4
3.4 En framåtblickande vision som genomförs genom en heltäckande strategi/handlingsplan	5
3.5 Effektiv landsbygdsäkring och lämpliga datasystem	5
3.6 Lämpliga styrningssystem för att underlätta samordning	6
3.7 Mekanismer för att samordna tilldelningen av medel och skapa synergier	6

Informationen och synpunkterna i detta dokument tillhör författarna och återspeglar inte nödvändigtvis EU-kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen kan inte garantera att uppgifterna är korrekta och kan inte hållas ansvarig för eventuell användning av informationen i denna publikation.

1. Inledning

I detta policydokument presenteras de centrala komponenter – eller "ingredienser" – som krävs för att engagera intressenter i landsbygdspakten och utforma gemensamma åtgärder för att uppfylla varje EU-lands eller regions mål inom ramen för den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden. Här ges också exempel på hur detta kan genomföras i praktiken. Denna publikation riktar sig främst till offentliga myndigheter på nationell nivå (och på regional nivå i EU-länder där regionala myndigheter har rätt att lagstifta eller planera åtgärder), det civila samhällets organisationer (särskilt dem som deltar i politiskt beslutsfattande eller opinionsbildning), forskare, företagsorganisationer och andra berörda parter med intresse av landsbygdsolitik.

Detta dokument riktar sig till dig som undrar hur landsbygdspakten kan genomföras i ditt land eller din region!

Finansieras av
Europeiska unionen

2. Varför behövs det en landsbygdspakt?

Såsom EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen har påpekat är landsbygdsområdena **en central del** av EU:s identitet och välbefinnande. De har också en viktig roll när det gäller att ta itu med stora sociala och miljörelaterade **utmaningar**. För att våra landsbygdsområden ska blomstra krävs det **gemensamma insatser** från ett stort antal aktörer och intressenter på olika förvaltningsnivåer.

Efter omfattande gemensamma diskussioner och samråd med berörda parter offentliggjorde EU-kommissionen ett meddelande om **en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden** år 2021

([landsbygdsvisionen](#)). Det har också tagits fram en [handlingsplan för landsbygden](#) som ska hjälpa till att uppfylla denna vision. I handlingsplanen ingår nio flaggskeppsinitiativ, femton kompletterande åtgärder och sex [övergripande åtgärder](#) som alla återspeglar kommissionens åtagande att bygga upp starkare och mer sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden fram till 2040. En av dessa övergripande åtgärder är att föreslå en **landsbygdspakt** som ska engagera och uppmuntra alla relevanta intressenter och förvaltningsnivåer som kan hjälpa till att förverkliga den långsiktiga visionen.

Landsbygdspaktens mål

Stärka landsbygdens röst och lyfta fram landsbygdsfrågor på den politiska agendan

Nätverkande, samarbete och ömsesidigt lärande

Åtaganden om åtgärder

I juni 2023 inrättade EU-kommissionen en [samordningsgrupp för landsbygdspakten](#). Den består av viktiga landsbygdsintressenter och har i uppgift att leda arbetet med landsbygdspakten under de kommande tre åren. Gruppen samordnas av EU-kommissionens generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling, tillsammans med generaldirektoratet för regional- och stadspolitik. Kommissionen har även inrättat ett [stödkontor för landsbygdspakten](#) som har en viktig roll i att hjälpa samhällena att genomföra pakten och uppnå dess mål. Bland annat anordnar kontoret evenemang, samlar in och sprider god praxis, samordnar insatser med andra policynätverk i EU, stöder den gemensamma plattformen för landsbygdspakten, publicerar tidskriften *Rural Vision Magazine*, ett nyhetsbrev och policydokument samt driver paktens webbplats och konton i sociala medier. Alla aktiviteter på EU-nivå utformas och genomförs i nära samarbete med olika intressenter. Men för att ge resultat måste **landsbygdspakten nå ut bortom EU-nivån, till intressenter på nationell, regional och lokal nivå**. Nationella, regionala och lokala myndigheter genomför många politiska åtgärder som påverkar landsbygden och fattar beslut om hur EU-medel ska användas. Andra intressenter, t.ex. det civila samhällets organisationer, spelar en viktig roll i att utforma och genomföra åtgärderna. Den långsiktiga visionen kan bara förverkligas med deras aktiva medverkan och engagemang. Landsbygdsinvånarnas

välbefinnande och försörjningsmöjligheter – särskilt i områden med särskilda utmaningar, som bergsområden, öar eller gränsöverskridande regioner – påverkas inte bara av de typiska aktörerna inom jordbruk och landsbygdsutveckling. Offentliga myndigheter (t.ex. de som ansvarar för utbildning, hälsa, transporter och andra tjänster, energi, miljö eller digital infrastruktur), aktörer inom stadspolitik, företag och forskare har också en roll att spela.

På många håll i EU arbetar man för att inrätta landsbygdspakter på olika nivåer (nationell, regional, lokal) och i olika former anpassade till områdenas olika behov och organisationskulturer. Det är viktigt att **inget landsbygdsområde i EU lämnas utanför** och att alla kan ta del av de gemensamma insatserna för att göra dem starkare och mer resilienta, sammanlänkade och välmående. Därför bör aktörer med intresse för EU:s landsbygdsområden ansluta sig till pakten på EU-nivå och vidta praktiska åtgärder på sitt eget verksamhetsområde. De bör även sträva efter att hitta det bästa sättet att **omsätta landsbygdspakten i handling i sitt eget nationella, regionala eller lokala sammanhang**. Dessa aktiviteter på olika nivåer kommer att stödja varandra och omvandla den långsiktiga visionen till en konkret strategi med praktiska resultat, såsom efterfrågades av deltagarna i [högnivåforumet för landsbygdspolitik](#), som hölls i Sigüenza i Spanien.

3. Lantbrukspaktens ingredienser

Långt innan den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden togs fram hade vissa EU-länder (bl.a. Finland) redan styrningsstrukturer på plats för att kunna genomföra samordnade och övergripande landsbygds politik på olika tematiska områden, i likhet med vad som förespråkas i landsbygdspakten. Andra länder har börjat upprätta liknande initiativ på senare tid för att bekämpa negativa landsbygdstrender som avfolkning, ekonomiska svårigheter och missnöje, eller för att utnyttja de möjligheter som erbjuds genom EU-finansiering (t.ex. Spanien och Tjeckien). Det finns flera **komponenter som kan hjälpa EU-länderna att uppnå paktens mål** på nationell och regional nivå, beroende på deras erfarenhet och på processen för den långsiktiga visionen på EU-nivå. Dessa komponenter kompletterar [OECD:s elva principer för landsbygds politiken](#) och omfattar:

- ▶ strukturer och mekanismer för att involvera samhällen på landsbygden,
- ▶ en särskild företrädare i regeringen och särskilda organ som arbetar med landsbygdsfrågor på ett heltäckande sätt,
- ▶ stöd till kapacitetsuppbyggnad och nätverkande för ett brett spektrum av aktörer och intressenter,
- ▶ en framåtblickande vision som genomförs genom en heltäckande strategi/handlingsplan,
- ▶ effektiv landsbygds säkring och lämpliga datasystem,
- ▶ lämpliga styrningssystem för att underlätta samordning, och
- ▶ mekanismer för att samordna tilldelningen av medel och skapa synergier.

Tillsammans är detta ingredienserna för en framgångsrik landsbygds-pakt. **De individuella lösningarna kan anpassas** till det nationella sammanhanget, t.ex. specifika rättsliga och administrativa ramar, finansieringskällor, organisationskulturer och intressentkapaciteter.

3.1 Strukturer och mekanismer för att involvera samhällen på landsbygden

För att skapa förändring på landsbygden krävs ett starkt engagemang från dem som bor där. Åtgärder som utformas och genomförs genom samarbete brukar bli betydligt mer framgångsrika än åtgärder som genomförs uppifrån och ned. Det är särskilt sant i landsbygdsområden. Lokalbefolkningens medverkan måste handla om mer än några enstaka samråd: den bör vara **regelbunden, systematisk och inkludera**

företrädare för de intressenter som berörs mest. Det är också viktigt att dessa intressenter deltar i **hela den politiska processen**, från koncept och utformning till lagstiftning, genomförande och utvärdering av resultat.

För detta krävs det särskilda mekanismer som är anpassade till kapaciteten och tillgängligheten hos landsbygds samhällenas företrädare, liksom aktiviteter som främjar en öppen diskussion (t.ex. debatter och workshoppar). Det finns många tänkbara format för detta: det kan röra sig om relativt formella strukturer som arbetsgrupper eller samordningskommittéer där olika typer av aktörer deltar (t.ex. Landsbygds politiska rådet i **Finland**) eller evenemang där landsbygdens invånare får göra sin röst hörd samtidigt som den breda allmänheten blir mer medveten om landsbygden och dess positiva sidor. Befintliga nätverk med en direkt koppling till landsbygds samhällen kan spela en viktig roll. Exempel på sådana forum är **nationella landsbygdsparlament**,

Det lettiska landsbygdsparlamentet

Vartannat år anordnar det lettiska landsbygds-forumet (en nationell organisation för viktiga aktörer i civilsamhället som arbetar för landsbygdsutveckling) det lettiska landsbygdsparlamentet. År 2023 deltog omkring 300 personer från lokala och regionala myndigheter, företag, politiska beslutsfattare (från ministerierna för jordbruk, miljöskydd och regional utveckling samt välfärd), akademiker, yrkesverksamma på landsbygdsutvecklingsområdet och andra intresserade. Deltagarna utbytte erfarenheter och tog fram en resolution som ska fungera som en färdplan för alla beslut om landsbygdsområden under de kommande två åren.

[Mer information](#)

där landsbygds samhällena och det civila samhällets organisationer kan föra en dialog med politiska beslutsfattare (se exemplet från **Lettland**). Sådana landsbygdsparlament har anordnats i flera EU-länder (bl.a. Estland, Kroatien, Lettland, Litauen, Ungern, Nederländerna, Rumänien, Slovakien, Finland och Sverige) liksom i grannländer (Albanien, Bosnien och Hercegovina samt Skottland i Storbritannien). Slutsatserna från dessa presenteras vid [europeiska landsbygdsparlamentets](#) möten vartannat år.

© Lidija Pavić-Rogošić

”Det är hög tid att inte bara anta den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden, utan att även genomföra den. För att göra detta behöver vi en attitydförändring, större uppskattning för landsbygden, platsbaserade strategier och större tillit till lokalinvånarna. Vi bör lämna det politiska silotänkandet och i stället anlägga en övergripande syn på landsbygden.”

Lidija Pavić-Rogošić, EESK-ledamot och medlem i föreningen Odraz som arbetar för ett hållbart samhälle (HR).

3.2 En särskild företrädare i regeringen och särskilda organ som arbetar med landsbygdsfrågor på ett heltäckande sätt

På regeringsnivå finns det ofta ett särskilt ministerium som ansvarar för landsbygdsfrågor. I många fall har samma ministerium även hand om jordbruk, skogsbruk och/eller livsmedelsekonomi. Beslut som fattas av organ som styr ekonomisk och regional utveckling, utbildning, hälsa och transporter kan dock ha lika stor – eller större – inverkan på livet på landsbygden. Det krävs ett starkt ledarskap för att se till att alla dessa organ samarbetar för att skapa positiva effekter för landsbygden. För att landsbygdens invånare ska känna att de kan göra sin röst hörd är det också viktigt att det finns en **särskild företrädare för landsbygdsfrågor på regeringsnivå**. Att inrätta ett särskilt organ för landsbygdsfrågor kan också hjälpa till att göra relevanta myndigheter mer medvetna om vikten av landsbygdsområden och göra det lättare att samordna insatser. I **Irland** och **Finland** finns inspiration att hämta.

Landsbygdspolitiska rådet i Finland

I Finland har man för länge sedan insett att landsbygdspolitiken måste omfatta alla institutioner vars beslut påverkar vardagen och företagandet på landsbygden. Därför har man inrättat ett samarbetsorgan för dessa olika aktörer: Landsbygdspolitiska rådet. Detta råd är kopplat till den finska regeringen, och jordbruksministern och den minister som ansvarar för ekonomiska frågor och sysselsättning delar vanligtvis på posterna som ordförande och vice ordförande. De 34 ledamöterna utses av regeringen och företräder ministerier, byråer, den privata sektorn och det civila samhällets organisationer. De stöds av ett sekretariat som leds av en generalsekreterare, med tre vice generalsekreterare som företräder den offentliga sektorn, civilsamhället och forskningsorgan. Den största delen av rådets arbete utförs i tematiska nätverk.

[Mer information.](#)

"Our Rural Future" i Irland

Irland har en omfattande landsbygdspolitik som understöds av den nationella långsiktiga utvecklingsstrategin "Project Ireland 2040" och bygger på en vision om en levande irländsk landsbygd som en viktig del av landets ekonomiska, sociala, kulturella och miljömässiga välbefinnande och utveckling.

För att uppnå detta har man utarbetat ett flertal politiska åtgärder som var och en genomförs av en separat regeringsavdelning. Processen samordnas av departementet för landsbygds- och samhällsutveckling och leds av dess minister, medan framstegen övervakas av en kommitté för ekonomisk återhämtning och investeringar, som leds av premiärministern.

[Mer information.](#)

Ett särskilt organ som detta kan också fungera som en första kontaktpunkt för intressenter som vill dela med sig av idéer eller uttrycka farhågor som rör landsbygdsfrågor. Helst bör personalen bestå av personer som förstår och kan kommunicera med många olika typer av landsbygdsintressenter och med olika administrativa avdelningar. De bör även ha erfarenhet från andra ekonomiska sektorer eller från det civila samhället.

© Radim Sršeň

Med tanke på missnöjets geografiska aspekt måste vi sluta prata och börja agera! Landsbygdpakten och initiativ som landsbygdsäkring måste genomföras inte bara på EU-nivå utan även på nationell, regional och lokal nivå. Det krävs ett holistiskt synsätt, med mindre byråkrati.

Radim Sršeň, biträdande minister för regionala frågor (CZ) och ordförande för samordningsgruppen för landsbygdpakten.

3.3 Stöd till kapacitetsuppbyggnad och nätverkande för ett brett spektrum av intressenter

För att skapa förändring på landsbygden måste landsbygdens egna intressenter delta. Men för att delta i landsbygdpakten kan det krävas stöd från mellanliggande organisationer. De kan tillhandahålla förklaringar, uppmuntran och möjligheter till diskussion samt ge människor tillfälle att utbyta erfarenheter, uttrycka åsikter och ståndpunkter. Denna typ av stöd är särskilt viktigt för invånare i små, avlägsna belägna byar, småskaliga jordbrukare, mikroentreprenörer, kvinnor och ungdomar. För att engagera dessa ofta förbisedda personer kan det krävas **en långsiktig systematisk insats**, där man börjar med att bygga upp förtroende och förklara viktiga begrepp på ett lättförståeligt sätt, utveckla färdigheter och tillhandahålla riktad utbildning. I vissa fall kan det vara viktigt att ersätta kostnaderna för resor till möten, särskilt i större EU-länder (t.ex. **Sverige**, se exemplet). Utöver att stödja nätverkande och delaktighet är det även viktigt att se till att aktörer på landsbygden kan få tillgång till finansiering och genomföra projekt som bidrar till den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden på lokal nivå. Enda kontaktpunkter kan stärka och vitalisera landsbygdsamhällen genom uppmuntran, rådgivning, nätverkande och hjälp med att uppfylla finansieringsvillkor. Sådant stöd ges redan av många lokala aktionsgrupper inom Leader, men det kan också tillhandahållas via specialiserade tjänster (vilket t.ex. är fallet i **USA**).

Uppmuntran och kapacitetsuppbyggnad för svenska landsbygdsintressenter

I Sverige jobbar Landsbygdsnätverket för att engagera intressenter i landsbygdsfrågor. Nationella och regionala landsbygdsintressenter (vare sig de genomför den gemensamma jordbrukspolitiken eller ej) uppmuntras att ansöka om formellt medlemskap och att åta sig att delta aktivt i tematiska arbetsgrupper. De kan även hjälpa till att förflytta den politiska dialogen till lokal nivå. För att göra det lättare för aktörer i det civila samhället att delta finansierar Landsbygdsnätverket resekostnader, och till och med avgifter (för frivilliga).

[Mer information.](#)

Tillgång till information och finansiering för landsbygdsområden

I USA arbetar federala byråer och kommissioner med ansvar för landsbygdsfrågor tillsammans för att se till att landsbygdsområdena får lika tillgång till federal finansiering. De bidrar även med sin expertis för att hjälpa samhällena att fastställa lokala prioriteringar och ansöka om finansiering för jobbskapande, infrastruktur och samhällsförbättring.

[Mer information.](#)

För att göra stödmottagare på landsbygden mer medvetna om relevanta EU-fonder har EU-kommissionen den 6 februari 2024 lanserat en verktygslåda för möjligheter till EU-finansiering för landsbygdsområden. Den samlar information för lokala myndigheter, intressenter, projektledare och förvaltande myndigheter på ett enda ställe och ska hjälpa dem att göra det mesta av de nya möjligheter som erbjuds i EU:s budget för 2021–2027.

Programmet "France Ruralités"

I kölvattnet av sin första nationella landsbygdsagenda lanserade Frankrikes regering ett heltäckande program för att stödja landets landsbygdsområden 2023. Programmet har fyra pelare: tekniskt stöd till investeringsprojekt för kommuner, ökad finansiering för biologisk mångfald för att uppvärdera landsbygdens miljötillgångar, praktiska lösningar för vardagen (mobilitet, utbildning, hälsa, kultur, bostäder osv.) och ett nytt system för att inrätta vitaliseringszoner på landsbygden som erbjuder skattelättnader. En viktig del av programmet handlar om att främja "tredje platser" för att uppmuntra till kollektiv innovation.

Programmet lanserades gemensamt av premiärministern, ministern för ekologisk omställning och territoriell sammanhållning och den biträdande ministern med ansvar för lokala myndigheter och landsbygdsfrågor. Resultaten kommer att övervakas med hjälp av ett antal indikatorer, bl.a. andelen tomma bostäder på landsbygden, antalet nya företag på landsbygden och andelen medborgare som anser att landsbygden är en bra plats att bo på.

Mer information (på franska) [här](#).

3.4 En framåtblickande vision som genomförs genom en heltäckande strategi/handlingsplan

För att kunna ta itu med de utmaningar som landsbygdsområdena står inför måste beslutsfattarna ha en tydlig och långsiktig vision för sitt arbete. Landsbygdsområden och de som vill investera i, flytta till eller arbeta i landsbygdsområden, särskilt ungdomar, måste veta att det politiska stödet kommer att vara tillgängligt under många år framöver. För detta krävs en bred samsyn hos politiska grupper och det civila samhällets organisationer (både på landsbygden och i städer), jordbrukare, små och medelstora företag, ungdomar och olika ekonomiska och sociala aktörer. Det kan också krävas effektiva bestämmelser för konflikthantering. Samsyn och deltagande från viktiga offentliga organ gör det möjligt att säkerställa **kontinuitet på lång sikt** och säkra tillräckliga resurser – personella, institutionella och ekonomiska – för att göra en vision till verklighet.

En heltäckande multisektoriell strategi är också viktig för att visionen ska kunna förverkligas. Med tanke på att landsbygdspolitiken måste hantera många olika, komplexa utmaningar är fragmenterade insatser inte effektiva; det kan till och med vara kontraproduktivt att försöka lösa ett enda problem eller stödja en enda målgrupp. En holistisk och integrerad metod gör det lättare att ta hänsyn till de sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekterna av livet på landsbygden, vilka i många fall är sammanlänkade (se exemplet från **Frankrike**). En nationell och regional landsbygdspakt kan vara första steget mot att förena olika politikområden och underlätta en **bredare, mer integrerad syn** på landsbygdsområden. Detta bör omsättas i **praktiska steg** som bildar en sammanhängande handlingsplan där det tydligt anges vem som ansvarar för vad och hur framsteg kan övervakas och utvärderas.

3.5 Effektiv landsbygdsssäkring och lämpliga datasystem

Eftersom landsbygdsområden påverkas av ett stort antal lagstiftningsmässiga och administrativa beslut behövs det en mekanism för att maximera de positiva och begränsa de negativa effekterna. Landsbygdsssäkring är ett sätt att identifiera och bedöma hur nya lagar, planer eller program kan komma att påverka landsbygdsområden. För att detta ska lyckas måste den vara en integrerad del av hela **styrningssystemet** och skräddarsys för varje lands/regions särskilda administrativa struktur. Enligt rapporten [Rural Proofing in England 2020](#) har varje regeringsavdelning i **Storbritannien** utsett en person som har i uppgift att verka för landsbygdsssäkring inom sitt politikområde. Regeringen har även utarbetat en [praktisk vägledning för att bedöma effekten av politik på landsbygdsområden](#). I **Finland** ingår landsbygdsssäkring i justitieministeriets vägledning om konsekvensbedömning av regeringens lagförslag och åtföljs av lättanvända bedömningsmetoder samt av utbildning och **medvetandehöjande insatser för beslutsfattare**. [Den tematiska gruppen för landsbygdsssäkring inom det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling](#) har utarbetat en analytisk ram och rekommendationer för landsbygdsssäkring på nationell, regional och lokal nivå.

För att bedöma hur beslut kan påverka landsbygdsområden, och för att mäta framsteg i genomförandet av politik och strategier, är det nödvändigt att ha tillgång till **högkvalitativa data**. Den spanska regionen Katalonien ger vartannat år ut en omfattande bok med detaljerad statistik över sina landsbygdsområden. Dessa data används av styrkommittén för regionens [landsbygdsvision](#) för att övervaka nya lagstiftningsförslag och bedöma deras effekter på landsbygdsområden. I Ungern används TEIR (det nationella informationssystemet för regional utveckling och samhällsplanering, <https://www.oeny.hu/oeny/teir/#/>) för att samla landsbygdsdata från olika källor med en särskild Leadermodul som tillhandahåller data till lokala aktionsgrupper och kommuner. Hjälpen att fatta evidensbaserade beslut om landsbygdsfrågor kan också fås genom [EU:s observationsorgan för landsbygden](#) som lanserades i december 2022 av EU-kommissionen för att centralisera, analysera och sprida data med koppling till EU:s landsbygdsområden.

3.6 Lämpliga styrningssystem för att underlätta samordning

Med tanke på hur viktigt det är att involvera många olika politiska aktörer i arbetet för landsbygdsutveckling, är det mycket viktigt att inrätta ett system som underlättar samordning, både **horisontellt** (t.ex. mellan olika ministerier) och **vertikalt** (mellan olika förvaltningsnivåer: nationellt, regionalt, subregionalt och lokalt). Sådan samordning bör hjälpa till att undvika dubbelarbete eller motstridiga åtgärder och leda till synergier. En modell med flernivåstyrning bör omfatta det civila samhällets organisationer, företag och arbetsmarknadens parter. Det bör finnas mekanismer och incitament som säkerställer att olika avdelningar och administrativa nivåer kommunicerar regelbundet och att samarbetet inte bara begränsas till utbyte av information utan även underlättar en öppen, inkluderande diskussion och planering av gemensamma aktiviteter.

Det kan vara fördelaktigt att den personal som ansvarar för olika politiska verktyg sammanträder regelbundet, helst i en informell miljö, för att **bygga förtroende och skapa gemensam förståelse** för utmaningar och mål. Det är också mycket viktigt att det finns tydliga ansvarshierarkier för specifika arbetsuppgifter och stark legitimitet hos det organ som ansvarar för samordningen, vilket det **spanska** exemplet visar. I vissa EU-länder finns [livsmedelspolitiska råd](#) som kan utgöra en inspirerande modell för flerpartsplattformar.

Insatser mot avfolkning på landsbygden i Kastilien-La Mancha

År 2021 antog den spanska regionen Kastilien-La Mancha en särskild lag om ekonomiska, sociala och skattemässiga åtgärder för att bekämpa avfolkning och utveckla landsbygdsområden. Ett starkt ledarskap från regionens vicepresident, med stöd från en särskild kommissionär för den demografiska utmaningen, var centralt för att mobilisera och involvera alla regionala myndigheter (för exempelvis jordbruk, utbildning, hälsa och transporter) i utformningen av lagen och genomförandet av en regional strategi för att förverkliga den.

I denna strategi ingår ett stort antal åtgärder, och den mobiliserar 3 322 miljoner euro i regionala och nationella medel samt EU-medel, bl.a. från NextGenerationEU. För att samordna strategin inrättades ett regionalt råd för utveckling av landsbygds miljön och bekämpande av avfolkning. Där deltar företrädare från alla regionala myndigheter, provinsråd och lokala organ, såväl som viktiga socioekonomiska aktörer (t.ex. fackförbund, företag, universitet och civilsamhället).

[Mer information](#)

© Albert Puigvert

För att bemöta landsbygdens utmaningar måste man utveckla områdesöverskridande politik som omfattar alla förvaltningsnivåer. I Katalonien var landsbygdpakten resultatet av en inkluderande process och den leds av civilsamhället, regeringen och parlamentet.

Albert Puigvert, föreningen för landsbygdsinitiativ i Katalonien (ES).

3.7 Mekanismer för att samordna tilldelningen av medel och skapa synergier

Utöver en god samordning mellan olika organ krävs det **sammankoppling av olika finansieringskällor** – europeiska, nationella, regionala och lokala – för att stödet till landsbygdsområden ska bli effektivt och för att se till att de olika instrumenten i kombination är tillräckliga för att ta itu med behoven på landsbygden och anpassade till de tilltänkta stödmottagarnas verklighet (småskaliga projekt, begränsad administrativ kapacitet osv.). Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och sammanhållningspolitiken (Eruf, ESF) är viktiga källor till EU-finansiering för landsbygdsutveckling. Men även många andra fonder (bl.a. för återhämtning och resiliens) och program (t.ex. Erasmus, Life) kan spela en roll. Dessa finansieringsflöden kan också **kombineras** med hjälp av flerfundsstrategier för att skapa ännu fler möjligheter till åtgärder på plats, vilket görs i **Tjeckien**. Nationella och regionala förvaltande myndigheter kan underlätta tillgången till finansiering för intressenter på landsbygden genom att inrätta särskilda finansieringsflöden **riktade till landsbygdsområden** och ta fram enkla, användarvänliga regler för ansökningar, stödberättigande och rapportering som ser likadana ut för de olika fonderna. Det gjordes till exempel i **Sverige** för perioden 2014–2020, då all finansiering för lokalt ledd utveckling i landsbygdsområden från fyra EU-fonder (Ejflu, Eruf, ESF och EHFF) förvaltades av en enda myndighet och genomfördes med en uppsättning harmoniserade regler.

Ett annat alternativ är att inrätta en enda kontaktpunkt för att hjälpa landsbygdssamhällen, företag och icke-statliga organisationer att få tillgång till offentlig finansiering. Kontaktpunkten kan inrättas på lokal, regional eller nationell nivå. I vissa EU-länder (bl.a. i [Tyrolen i Österrike](#)) innehas denna funktion av lokala aktionsgrupper inom ramen för Leader.

Tjeckiens koncept för landsbygdsutveckling

För perioden 2014–2020 kombinerade Tjeckien olika EU-fonder för landsbygdsområden. De 178 lokala aktionsgrupperna täckte nästan alla landsbygdsområden i landet och utnyttjade finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu). Största delen av finansieringen kom från Eruf. Utifrån denna erfarenhet tog Tjeckien fram ett koncept för landsbygdsutveckling 2020, under överinseende av ministeriet för regional utveckling. Där kombineras ett antal finansieringskällor genom territoriella instrument och strategier enligt SMART-kriterierna.

Under det tjeckiska EU-ordförandeskapet inleddes arbetet med **den tjeckiska landsbygdpakten**. Där arbetar medborgare, lokala myndigheter och andra partner tillsammans för att främja landsbygdsutveckling i landet.

Mer information finns i denna [artikel](#) och i denna [presentation](#).

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2024

© Europeiska unionen, 2024. CC-BY 4.0

Omslagsbild: © Monkey Business Images, Canva.com

Detta program genomförs på följande sätt:

PRINT ISBN 978-92-68-12997-5 doi:10.2762/061194
PDF ISBN 978-92-68-13007-0 doi:10.2762/551596

KF-09-24-088-SV-C
KF-09-24-088-SV-N